

Voorwoord

Authentiek bedrog

Arnon Grunberg (München, september 2013)

Onder het lemma 'A/ander' in dit boek schrijft Mark Kinet: 'De psychoanalyse bedient zich vaak van abstracte termen. Ze doet dit niet om *moeilijk* te doen, maar om verwarring met het algemeen taalgebruik te vermijden.'

In dit abecedarium bedient Kinet zich inderdaad regelmatig van moeilijke en abstracte termen – die zijn vaak niet goed van elkaar te onderscheiden – en daarnaast laat hij een indrukwekkende rij met namen van kunstenaars, schrijvers, psychoanalytici en filosofen de revue passeren. De lezer die kwaad wil zou Kinet een bijzonder energieke *namedropper* kunnen noemen, maar wij schrijven niet voor onze vijanden, wij schrijven voor onze vrienden. De indrukwekkende rij namen lijkt in Kinets geval eerder voort te komen uit bovenmatig enthousiasme dan pronkzucht. Wat betreft de taal, er zit kennelijk in de psychoanalyse, en vermoedelijk ook in Kinet zelf, een angst voor wat hij het 'algemeen taalgebruik' noemt, voor simplificatie en vulgariteit.

De vlucht in het jargon heb ik lang voor een zwakgebod gehouden. Kinet ziet het jargon echter als een noodzakelijk *exil*, waar de macht en de bezoedeling van het 'algemeen taalgebruik' nog niet helemaal zijn doorgedrongen.

Kinets stugge taal is een erkenning van de eigen machteloosheid; hij wenst niet te veinzen dat hij het kunstwerk, de ander en zichzelf volledig begrijpt. Hij staat tegenover het kunstwerk als tegenover het 'ding', dat, zo lees ik bij Kinet, met dank aan Lacan het voorwerp is dat we hebben verloren en waarnaar we terugverlangen zonder dat we het ooit terug kunnen krijgen omdat het ding ons, als we het te zeer naderen, naar de afgrond zou voeren.

De angst voor al te veel begrijpelijkheid komt bij Kinet ook niet voort uit de behoefte een geveinsde voorsprong op de lezer te behouden. Nee, Kinet probeert in het *exil* van zijn jargon uiteindelijk bewust alle lessen van de marketing en de reclame aan zijn laars te lappen om uit te komen op een taal die niet probeert te verleiden maar te verduidelijken,

te onderzoeken wat kunst voor ons zou kunnen betekenen. Niet alle onbegrijpelijkheid is waardevol, maar stimuleren doet Kinets proza in elk geval.

Terecht stelt Paul Verhaeghe in zijn voorwoord de kunst tegenover de religie en de wetenschap. Voor Verhaeghe is angst het verbindende tussen deze drie disciplines. Ik zou echter als eerste verbindend element tussen kunst, wetenschap en religie de autoriteit willen noemen.

De priester beroept zich op de autoriteit van het opperwezen en bemiddelt daarbij tussen het goddelijke en het menselijke, de wetenschapper beroept zich op de autoriteit van zijn kennis, hij bemiddelt tussen de leek en de specialist.

Bij de kunstenaar is het minder eenvoudig te bepalen waarin zijn autoriteit is gelegen. De kunstenaar is niet in de eerste plaats iemand die iets kan wat anderen niet kunnen. Hij is geen topsporter, en zijn ambachtelijke kwaliteiten doen er in het tijdperk van de reproduceerbaarheid van het kunstwerk nauwelijks meer toe – de vervalser, de vervaardiger van ingenieuze kitsch is ambachtelijk.

Volgens Kinet kan kunst slechts een authentieke daad stellen. Met instemming citeert hij de schilder Luc Tuymans: 'Kunst is authentiek bedrog'. (Aan het woord 'authentiek' heb ik altijd een hekel gehad, in het dagelijks taalgebruik althans, maar hier, in combinatie met het woord 'bedrog', kan ik er goed mee leven.)

Het authentiek bedrog is het hogere bedrog, een sublieme vorm van valsmunterij.

De priester en de wetenschapper kunnen nooit de vraag stellen: 'Wat vinden jullie van mijn authentiek bedrog?' De kunstenaar, die speelt om het spelen, kan en zou die vraag moeten stellen. Vroeg of laat echter zal hij om maatschappelijke redenen die vraag inslikken om te veinzen over autoriteit te beschikken.

Tot die tijd biedt Kinet ons inzicht in de drijfveren van de kunstenaar en zijn werkzaamheden als verkenner van onze infantiele angsten en verlangens.